

การทํานายภาวะเศรษฐกิจของญี่ปุ่น ในปี 1990 *

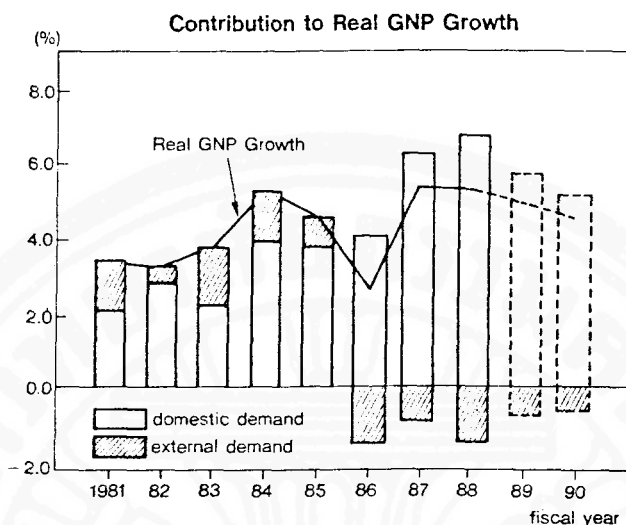
สายหยุด ศฤงคารรัตน์ **

ภาวะเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น

หลังจากที่ญี่ปุ่นได้ประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างที่สุดในปี 1986 แล้ว หลังจากนั้นก็ได้มีการฟื้นตัวอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตขึ้นอย่างมากในการลงทุนในเครื่องจักรของบริษัทและการขยายตัวในการบริโภคของประชาชนภายในประเทศ ช่วงระยะเวลาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจนี้เข้าสู่ปีที่สี่แล้ว และก็ยังคงมีความมั่นคงอยู่ตราบจนถึงทุกวันนี้ ได้มีการประมาณว่าอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่แท้จริง (real GNP) สำหรับปีงบประมาณ 1989 นี้จะสูงถึง 5.0% โดยมาจากอุปสงค์ภายในประเทศ (domestic demand) 5.8% และอุปสงค์จากภายนอก (external demand) -0.8% นับเป็นปีที่สามติดต่อกันที่มีอัตราการเจริญเติบโตเกินกว่า 5.0% ในขณะที่เศรษฐกิจฟื้นตัวขึ้นอย่างรวดเร็วอยู่นี้ อัตราการเจริญเติบโตจะชะลอลงบ้างเล็กน้อยคือจะมีอัตราการเจริญเติบโตที่น่าพอใจในระดับ 4.5% ในปีงบประมาณ 1990 โดยมีอุปสงค์ภายในประเทศ 5.2% และอุปสงค์จากภายนอก -0.7%

* แปลจาก Tokyo Financial Review, Bank of Tokyo, Vol. 15, No. 1, January 1990.

** นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การชะลอตัวลงของอัตราการเจริญเติบโตในปีงบประมาณ 1990 มีสาเหตุสำคัญอันเนื่องมาจากอัตราการเติบโตอย่างช้า ๆ ของการลงทุนในเครื่องจักรของบริษัท และการขยายความสามารถในการผลิตที่ค่อย ๆ ช้าลงทีละน้อย ในขณะที่ส่วนของการลงทุนมุ่งไปที่การขยายความสามารถในการผลิตให้เพิ่มขึ้นในระหว่างปีนี้ไม่ได้มีที่ท่าว่าจะนำไปสู่การปรับตัวในตลาดหลักทรัพ์แต่อย่างใด

พิจารณาทางด้านภายนอกคาดว่า การไม่ได้ดุลในดุลบัญชีเดินสะพัด (the current account imbalance) จะดีขึ้นมากในปีงบประมาณ 1989 ซึ่งเป็นผลมาจากผลกระทบรูปตัวเจ (the J-curve effect) ทั้งนี้เนื่องมาจากการเสื่อมค่าของเงินเยนนั่นเอง ซึ่งในปีงบประมาณ 1990 ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุลเพิ่มขึ้นบ้าง ถึงแม้ว่าจะมีการชะลอตัวลงของเศรษฐกิจในต่างประเทศก็ตาม

อุปสงค์ภายในประเทศ

การบริโภคของเอกชน

ถึงแม้ว่าการเจริญเติบโตของการบริโภคส่วนบุคคลจะถูกรบกวนในระหว่างครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 1989 อันเนื่องมาจากการนำภาษีการบริโภค (consumption tax) เข้ามาใช้ แนวโน้มการขยายตัวดูเหมือนว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงโดยรายได้ที่ใช้สอยได้ (disposable income) ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นยังมีการให้โบนัสในฤดูหนาวที่เป็นกอบเป็นกำมากขึ้นซึ่งมีเบื้องหลังมาจากรายได้ที่ดีขึ้นของบริษัทนั่นเอง การเพิ่มขึ้นในการบริโภคส่วนบุคคลนี้คาดว่าจะมีตั้งแต่ปลายปี 1989 ไปจนถึง 1990 ด้วยเหตุนี้การบริโภคส่วนบุคคลจึงจะมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ 4.0% ในปีงบประมาณ 1989

ในปีงบประมาณ 1990 นี้ รายได้ของบริษัทน่าจะยังคงที่อยู่ อัตราค่าจ้างที่เพิ่มมากขึ้นจากการเรียกร้องของผู้ใช้แรงงานจะเพิ่มมากกว่าในปีงบประมาณ 1989 บ้าง และด้วยราคาสินค้าในประเทศที่ยังคงอยู่ในระดับเดิม จะทำให้การบริโภคส่วนบุคคลมีอัตราการเจริญเติบโต 4.3% ในปีงบประมาณ 1990 นี้ คือมากกว่าปีก่อนหน้าอยู่ 0.3%

การลงทุนในเครื่องจักรของบริษัท

การลงทุนในเครื่องจักรของบริษัทมีการขยายตัวเป็นที่น่าพอใจทั้งในหัตถอุตสาหกรรมและที่ไม่ใช่หัตถอุตสาหกรรม ประเมินการณ์ว่าในปีงบประมาณ 1989 จะมีอัตราการเจริญเติบโตขึ้นสูงถึง 16.2% เป็นอัตราการเจริญเติบโตเป็นตัวเลขสองหลักติดต่อกันเป็นปีที่สาม ในปีงบประมาณ 1990 เนื่องจากการลงทุนที่เพิ่มขึ้นเพื่อขยายการลงทุนทั้งสิ้นเท่าที่ความสามารถในการผลิตของประเทศมีอยู่ทำให้อัตราการเจริญเติบโตในการลงทุนในเครื่องจักรของบริษัทค่อย ๆ ลดลง แต่อย่างไรก็ตามเพราะเหตุที่คาดว่าอัตราการเจริญเติบโตของอุปสงค์ภายในประเทศยังคงที่อยู่ต่อไป ดังนั้นการปรับตัวในหลักทรัพย์จึงยังไม่มีที่ท่าว่าจะเกิด ด้วยเหตุนี้เองอัตราการเจริญเติบโตของการลงทุนในเครื่องจักรของบริษัทจะสูงถึง 10.7% ในปีงบประมาณ 1990 และการลงทุนในเครื่องจักรของบริษัทจะยังคงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่จะก่อให้เกิดการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

การลงทุนในที่อยู่อาศัย

ในปีงบประมาณ 1989 การลงทุนสำหรับบ้านให้เช่าและบ้านที่อยู่ของตนเองมีประมาณ 80% ของการลงทุนในที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น ซึ่งยังคงอยู่ในระดับเดียวกับปีงบประมาณ 1988 ซึ่งมีการลงทุนในที่อยู่อาศัยสูงที่สุด ดังนั้นในปี 1989 อัตราการเจริญเติบโตในการลงทุนในที่อยู่อาศัยจึงมีเพียง 1.1% เท่านั้น และมีการก่อสร้างบ้านใหม่เพิ่มขึ้นไม่เกินกว่า 1.65 ล้านหลังคาเรือน

ในปีงบประมาณ 1990 ความต้องการในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยกลับฟื้นตัว และคาดว่าจะเติบโตขึ้นอีก แต่ไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะมีการเพิ่มจำนวนมากในการลงทุนในบ้านเช่าและบ้านของตนเอง การลงทุนในที่อยู่อาศัยในปีนี้จะทั้งหมดจะแสดงยอดรวมที่ลดลง 0.3% แต่ก็ยังคงจัดว่าอยู่ในระดับสูง

ภาครัฐบาล

นโยบายการคลังของรัฐบาลค่อนข้างจะเฉื่อยชาในปีงบประมาณ 1989 ในขณะที่อุปสงค์ของภาคเอกชนมีการขยายตัวอย่างมาก ในปีงบประมาณ 1990 นี้ นโยบายการคลังก็ยังคงรักษาความเป็นกลางอยู่ แต่นโยบายทางด้านภาษีเงินได้คาดว่าจะมีการเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รายจ่ายสาธารณะจะยังคงรักษาไว้ในระดับสูงพอสมควร

แนวโน้มทางด้านราคา

ราคาขายส่งและราคาขายปลีกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปี 1989 และประมาณว่าจะเพิ่มขึ้น 3.6% และ 2.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า นับเป็นผลมาจากการเก็บภาษีการบริโภคและค่าเงินเยนอ่อนตัวลงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์

ในปี 1990 นี้ ภาวะการจ้างงานจะยังคงตึงตัวอยู่ในขณะที่อุปสงค์ภายในประเทศยังคงมีการขยายตัวอย่างสม่ำเสมอต่อไป แต่อุปทานและอุปสงค์ในแรงงานและผลผลิตจะลดลงโดยเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 1989 นอกจากนั้น แรงกดดันในการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้านำเข้าจะมีลดน้อยลงเนื่องจากการคาดการณ์ว่าค่าของเงินเยนจะค่อย ๆ แข็งตัวขึ้น และแรงกดดันที่สูงขึ้นอันเนื่องมาจากการเก็บภาษีการบริโภคก็จะหมดไปด้วยดี ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของราคาขายส่งและราคาขายปลีกจะชะลอตัวลงเป็น 1.1% และ 1.2% ตามลำดับ ในปีงบประมาณ 1990 นี้

อุปสงค์จากภายนอก

ในปีงบประมาณ 1989 อัตราการเจริญเติบโตในปริมาณการส่งออกจะผ่อนคลายลงเมื่อเทียบกับปี 1988 เนื่องมาจากการชะลอตัวลงของเศรษฐกิจต่างประเทศ การเจริญเติบโตของอุปสงค์ภายในประเทศอย่างมั่นคงและการขยายตัวของผลผลิตต่างประเทศที่ผลิตได้โดยหัตถอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น นอกจากนั้น ราคาสินค้าส่งออกก็จะลดลงเนื่องจากการลดค่าของเงินเยน ด้วยเหตุนี้ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของมูลค่าการส่งออก สำหรับปี 1989 มีเพียง 3.0% เท่านั้น ซึ่งลดลงอย่างเห็นได้ชัดถึง 11.5% จากอัตราการเจริญเติบโต 14.5% ในปีงบประมาณ 1988

อัตราการเจริญเติบโตของปริมาณการส่งออกในปี 1990 จะยังคงชะลอตัวต่อไป เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในต่างประเทศเป็นไปช้าลง รวมทั้งผลผลิตจากต่างประเทศซึ่งผลิตได้โดยหัตถอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นก็ยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นอีก และค่าของเงินเยนก็ค่อย ๆ แข็งตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง อัตราการเจริญเติบโตในมูลค่าการส่งออกสำหรับปี 1990 จะสูงถึง 7.0% เพิ่มขึ้น 4.0% จากปี 1989

ทางด้านการนำเข้า อัตราการเจริญเติบโตของปริมาณการนำเข้าไม่สามารถหลีกเลี่ยงการลดลงได้ ในปี 1989 เนื่องจากปริมาณการนำเข้าในช่วงสองปีที่ผ่านมาติดต่อกันอยู่ในระดับที่สูงมากแล้ว แต่กระนั้นก็ตามปริมาณการนำเข้าก็จะเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอตามการขยายตัวของเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นในอุปสงค์ภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง และสินค้าที่นำเข้าที่สามารถเจาะตลาดภายในประเทศได้จะเป็นไปในรูปแบบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของภาคเอกชนและภาครัฐบาลร่วมกัน มูลค่าการนำเข้าในปี 1989 ทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเป็น

12.8% เป็นการเจริญเติบโตเป็นตัวเลขสองหลักเป็นปีที่สามติดต่อกัน ทั้งนี้รวมถึงผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันไว้ด้วย

Table 1. Outlook for Japan's Economy, Gross National Expenditure (Real GNE)

(1980 calendar year prices, billion yen)

Item	Fiscal 1988	Growth Rate (%)	Fiscal 1989(E)	Growth Rate (%)	Fiscal 1990(F)	Growth Rate (%)
Private Consumption	185,318	5.0	192,742	4.0	201,073	4.3
Private Housing Investment	20,687	5.3	20,916	1.1	20,858	-0.3
Private Plant and Equipment Investment	72,617	17.3	84,407	16.2	93,476	10.7
Private Inventory Investment	2,081	28.6	1,545	-25.8	1,750	13.3
General Government Consumption	29,342	2.2	29,752	1.4	30,229	1.6
Government Fixed Capital Formation	24,622	1.2	24,338	-1.2	24,500	0.7
Government Inventory Investment	-185	-501.2	171	-192.6	175	2.2
External Surplus on Current Account	438	-105.1 * -1.5	-2,288	-568.9 * -0.8	-4,770	-
Exports of Goods and Services	61,458	10.7	69,120	12.5	73,100	5.8
Imports of Goods and Services	60,969	21.4	71,408	17.1	77,870	9.0
GNE (Real)	334,969	5.3 ** 6.8	351,562	5.0 * 5.8	367,291	4.5 ** 5.2
GNE (Nominal)	372,500	6.0	397,383	6.7	421,642	6.1
Wholesale Price Index (1985=100)	86.6	-0.7	89.7	3.6	90.7	1.1
Consumer Price Index (1985=100)	101.7	0.7	104.4	2.7	105.7	1.2
Industrial Production Index (1985=100)	115.1	8.8	121.4	5.4	127.6	5.1
GNE Deflator (1980=100)	111.2	0.7	113.5	2.1	114.8	1.1

Percentage Contribution to GNE Growth Rate, * : Foreign Demand, ** : Domestic Demand

ในปีงบประมาณ 1990 จะมีปริมาณการนำเข้าที่เติบโตอย่างสม่ำเสมอ แต่มูลค่าการนำเข้าจะมีอัตราการเจริญเติบโตช้าลงเล็กน้อย สาเหตุบางประการเนื่องมาจากราคาของน้ำมันที่ยังคงรักษาระดับอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกับในปี 1989

เนื่องจากผลของการพัฒนาในการส่งออกและการนำเข้าดังที่กล่าวมาแล้ว ทำให้การเกินดุลในดุลการค้าจะลดลงแน่นอนจาก 95.3 พันล้านดอลลาร์ในปี 1988 เป็น 81.4 พันล้านดอลลาร์ในปี 1989 แต่จะเริ่มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยอีกครั้งหนึ่งในปี 1990 เป็น 83.9 พันล้านดอลลาร์ การขาดดุลในดุลการค้าในสินค้าที่จับต้องไม่ได้ (invisible trade account) จะลดลงจาก 16.9 พันล้านดอลลาร์ในปี

1989 เหลือเพียง 15.5 พันล้านดอลลาร์ในปี 1990 ซึ่งรวมทั้งสิ้นแล้ว การเกินดุลในดุลบัญชีเดินสะพัด จะเพิ่มขึ้นจาก 60.4 พันล้านดอลลาร์ในปี 1989 เป็น 63.7 พันล้านดอลลาร์ในปี 1990

เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราส่วนระหว่างการเกินดุลในดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติที่เป็นตัวเงินจะมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องคือ อัตราส่วนนี้จะมีการลดลงมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี 1986 ซึ่งเป็นปีที่มีอัตราส่วนนี้สูงที่สุดคือ 4.5% หลังจากนั้นลดลงถึง 2.1% ในปี 1989 และเหลือ 2.0% ในปี 1990

แนวโน้มทางด้านอัตราแลกเปลี่ยน

เงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกายังคงมีค่าแข็งเมื่อเทียบกับเงินเยนตลอดปี 1989 โดยเฉลี่ยประมาณ 140 เยนต่อหนึ่งดอลลาร์โดยมีเหตุผลหลายประการด้วยกัน ประการแรกก็คือ เศรษฐกิจ สหรัฐฯ เริ่มลดตัวลงอย่างช้า ๆ การไม่ได้ดุลในดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด รวมทั้งงบประมาณ การคลังที่ขาดดุลเริ่มดีขึ้น ทำให้อัตราส่วนของการขาดดุลเหล่านี้ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ลดลง ประการที่สองคือความแตกต่างในอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงระหว่างประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐฯ สะท้อนให้เห็นนโยบายการเงินแบบหดตัวของสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 1988

ประการที่สามคือ การกระจายการลงทุนในหลักทรัพย์จากประเทศญี่ปุ่นไปสู่ประเทศ สหรัฐอเมริกามีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสิ่งจูงใจคือรายได้จากอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกันและการ คาดการณ์ในวงกว้างของความมั่นคงของเงินดอลลาร์ และประการที่สี่ เหตุการณ์ทางการเมืองก็มี ส่วนช่วยให้ค่าของเงินดอลลาร์ดีขึ้นด้วย ซึ่งมีดังต่อไปนี้คือ ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของ ประเทศจีน, การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในยุโรปตะวันออก และการพัฒนาการ เจริญระหว่างสหรัฐฯ และสหภาพโซเวียต

ในปีงบประมาณ 1990 นี้ ปัจจัยบางประการที่ช่วยสนับสนุนค่าของดอลลาร์เริ่มที่จะเปลี่ยนแปลงไปโดยความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของสหรัฐฯ กับญี่ปุ่นเริ่มลดลง เนื่องจากการ ใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายของสหรัฐฯ และการไม่ได้ดุลในดุลการค้าระเงินเพิ่มขึ้นทั้ง ในสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ผลที่ตามมาคือ อัตราแลกเปลี่ยนของเงินเยนต่อเงินดอลลาร์เริ่มที่จะดีขึ้นควบคู่ ไปด้วยกับความแตกต่างในสภาพเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นระหว่างประเทศทั้งสอง

แต่ความพยายามที่จะปรับปรุงความไม่ได้ดุลภายนอกของทั้งสองประเทศ และการดำเนิน นโยบายร่วมกันในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลักยังมีอยู่ต่อไป ดังนั้นจึงไม่น่าจะเป็นไปได้ว่าค่าของ เงินเยนจะแข็งตัวขึ้นมากอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์ แต่จะเพิ่มขึ้นประมาณราว ๆ 5% โดยเฉลี่ยจากปีก่อนหน้าเป็น 134.50 เยนต่อหนึ่งดอลลาร์

Table 2 Outlook for Japan's Balance of Payments

(unit : US\$ million)

Fiscal Year	1988	1989(E)	1990(F)
Current Balance	77,274	60,352	63,690
Trade Balance	95,302	81,412	83,860
Exports	267,365	275,420	294,780
(Growth rate, %)	14.5	3.0	7.0
Imports	172,063	194,008	210,920
(Growth rate, %)	23.4	12.8	8.7
Services	-13,521	-16,939	-15,520
Receipts	119,901	148,355	173,680
Payments	133,422	165,294	189,200
Transfers	-4,507	-4,121	-4,650
Long-term Capital Balance	-121,400	-127,703	-109,450
Domestic Capital	153,077	191,077	184,800
Foreign Capital	31,677	63,374	75,350
Basic Balance	-44,126	-67,351	-45,760
Short-term Capital Balance	31,126	33,288	35,000
Errors and Omissions	-722	-20,454	0
Overall Balance	-13,722	-54,517	-10,760
Exchange Rate (¥/\$)	128.26	140.84	134.50

งานด้านนโยบายในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจของญี่ปุ่นยังคงเป็นที่คาดว่าจะเจริญเติบโตต่อไปด้วยดีโดยมีอุปสงค์ภายในประเทศเป็นแกนนำในปีงบประมาณ 1990 นี้ การปรับปรุงแก้ไขในการไม่ได้ดุลสำหรับดุลภายนอกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงสองปีที่ผ่านมาเมื่อวัดจากการเกินดุลในดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติโดยมีค่าสูงสุดในปี 1986 วัดได้ 4.5% ลดลงเหลือ 2.1% โดยประมาณในปี 1989 และทำนายว่าจะลดลงเหลือ 2.0% ในปี 1990 แต่อย่างไรก็ตามมูลค่าของการเกินดุลในดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงมากอยู่ และมีที่ทว่าที่จะเพิ่มขึ้นอีกในปี 1990 นี้ ข้อเรียกร้องของสหรัฐฯ ต่อญี่ปุ่นให้เปิดตลาดภายในประเทศญี่ปุ่นนั้น จะเป็นไปอย่างรุนแรงมากขึ้นเมื่อใกล้การเลือกตั้งในสหรัฐฯ ดังนั้นความขัดแย้งทางการค้าระหว่างญี่ปุ่นและสหรัฐฯ จะทวีความรุนแรงมากขึ้น

ในเวลาเดียวกัน ถ้าพิจารณาในแง่ภายในประเทศ ญี่ปุ่นจะต้องให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นในการที่จะเปลี่ยนรูปแบบของความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศตนจากการวัดโดยผลิตภัณฑ์

มวลรวมประชาชาติ (GNP) ไปสู่ความมั่งคั่งของพลเมืองของประเทศญี่ปุ่นแต่ละคนในการที่จะแก้ปัญหาทั้งภายในและภายนอกนั้น ญี่ปุ่นจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจซึ่งมีรูปแบบนำโดยอุปสงค์ภายในประเทศนี้ให้มีอยู่ต่อไปนานเท่าที่จะเป็นไปได้ มีการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างใหม่อยู่เสมอ กำหนดระเบียบภายในประเทศให้เป็นไปอย่างผ่อนคลายเป็นลำดับต่อไป และกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวในอุตสาหกรรมอยู่ตลอดเวลา และไม่ละเลยที่จะพัฒนาการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมเพิ่มขึ้นด้วย

คณะกรรมการของโครงการญี่ปุ่นศึกษา

1. คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ประธาน วัฒนวานิชย์	ประธานอนุกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ศิริไกร	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนารัตน์ ปานมณี	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุพา คลังสุวรรณ	กรรมการ
5. ดร. เพ็ญศรี กวีสวรรณ	กรรมการ
6. ดร. พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร	กรรมการ
7. นางภาณี รูปสม	เลขานุการ
8. นางสาวยุพิน คล้ายมนต์	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. คณะอนุกรรมการฝ่ายสัมมนา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทรี สิโรรส	ประธานอนุกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ประคอง เจริญจิตรกรรม	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิรมย์ จันทาวร	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันชัย ธนะวังน้อย	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชุติศรี มณีพฤกษ์	กรรมการ
6. นายเฉลิมพล เอี่ยมภักดี	เลขานุการ
7. นางสาวดาราวพร ครุฑคำพร	ผู้ช่วยเลขานุการ
8. นางสาวอริญญา วงศ์ไทย	ผู้ช่วยเลขานุการ

3. คณะอนุกรรมการฝ่ายสิ่งตีพิมพ์

1. รองศาสตราจารย์ อาทร พึ่งธรรมสาร	ประธานอนุกรรมการ
2. นายนวรัตน์ เลชะกุล	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ศิริไกร	กรรมการ
4. รองศาสตราจารย์ กมล ฉายาวัฒนะ	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัญญัติ สุรการวิทย์	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อนงค์ โรจน์วนิชย์	กรรมการ
7. นายกิตติพงษ์ เปี่ยมปฏิภาณ	เลขานุการ

4. คณะอนุกรรมการฝ่ายศูนย์ข้อมูลและห้องสมุด

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวรรณ วรรณนิธิกุล	ประธานอนุกรรมการ
2. อาจารย์ นฤมล ปราษฎ์โยธิน	กรรมการ
3. อาจารย์ วิมุต วานิชเจริญธรรม	กรรมการ
4. นางสาววรรณา ไตพิบูลย์พงศ์	กรรมการ
5. นางสาวยุพิน คล้ายมนต์	เลขานุการ
6. นางภาณี รูปสม	ผู้ช่วยเลขานุการ

5. คณะอนุกรรมการการเงินและงบประมาณ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประภัสสร เสียวไฟโรจน์	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาดี วีระกิจพาณิชย์	กรรมการ
3. นางอินทิรา ศรีคุณ	กรรมการ
4. นางสาวอโนชา ศกุนตะมาลิก	กรรมการ
5. นางสาวสมใจ พูพงษ์	เลขานุการ
6. นางสาววาสนา หอมหวล	ผู้ช่วยเลขานุการ

6. คณะอนุกรรมการฝ่ายฝึกอบรม

1. อาจารย์ สุวินัย ภรณวลัย	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัญญัติ สุรการวิทย์	กรรมการ
3. อาจารย์ สุภาภรณ์ จรัสพัฒน์	กรรมการ
4. อาจารย์ สุกานดา เหลืองอ่อน	กรรมการ
5. นายเฉลิมพล เอี่ยมภักดี	เลขานุการ
6. นางสาวดารารพร ครุฑคำพร	ผู้ช่วยเลขานุการ
7. นางสาวอรัญญา วงศ์ไทย	ผู้ช่วยเลขานุการ

7. คณะอนุกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมและวิเทศสัมพันธ์

1. อาจารย์ อุดมศักดิ์ จันทร์กลัด	ประธานอนุกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์	กรรมการ
3. อาจารย์ จำเนียร มณีพันธุ์	กรรมการ
4. อาจารย์ สุภาภรณ์ จรัสพัฒน์	กรรมการ
5. นางกชพร ตราโมท	กรรมการ
6. นางสาวขวัญจิต พัฒนเศรษฐานนท์	เลขานุการ
7. นางสาวอรัญญา วงศ์ไทย	ผู้ช่วยเลขานุการ

8. คณะอนุกรรมการฝ่ายโครงการสอนภาษาญี่ปุ่น

1. Mr. Mitsuo Nakayama	ที่ปรึกษา
2. อาจารย์ สุเทพ น้อมสวัสดิ์	ประธานอนุกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ อาทร พึ่งธรรมสาร	กรรมการ
4. อาจารย์ วรินทร์ วูวงศ์	กรรมการ
5. อาจารย์ ทศนีย์ วรรณยาวงค์	กรรมการ
6. นายเฉลิมพล เอี่ยมภักดี	เลขานุการ
7. นางสาวอริญา วงศ์ไทย	ผู้ช่วยเลขานุการ

9. คณะอนุกรรมการฝ่ายวิเคราะห์สถานการณ์ไทย - ญี่ปุ่น

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชัย จรรย์สุภรินทร์	ที่ปรึกษา
2. รองศาสตราจารย์ ดร. จุลชีพ ชินวรรณโณ	ที่ปรึกษา
3. รองศาสตราจารย์ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน	ที่ปรึกษา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรวรรณ ศุภจรรยา	ที่ปรึกษา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นริศ ชัยสูตร	ประธานอนุกรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวรรณ วรรณนิธิกุล	กรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุพา คลังสุวรรณ	กรรมการ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุดา วัชรวัฒนากุล	กรรมการ
9. อาจารย์ สุวินัย ภรณวลัย	กรรมการ
10. อาจารย์ สุพจน์ ขววิวรรณ	กรรมการ
11. อาจารย์ หงษ์ฟ้า แสงธนาพฤษ	กรรมการ
12. อาจารย์ สุกานดา เหลืองอ่อน	กรรมการ
13. นางอินทิรา ศรีคุณ	เลขานุการ
14. นางสาวจิระพันธ์ เหมือนแท้	ผู้ช่วยเลขานุการ

โครงการผู้ป่วนศึกษา
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จดหมายข่าว (Newsletter) วิเคราะห์สถานการณ์ ไทย-ญี่ปุ่น

วัตถุประสงค์

จดหมายข่าวของโครงการวิเคราะห์สถานการณ์ไทย - ญี่ปุ่น มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเผยแพร่วิเคราะห์ข่าวสาร อันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ และเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทย เพื่อจะได้ปรับทิศทางเข้าสู่รูปแบบใหม่ of ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21

ทางโครงการกำลังเปิดรับสมัครสมาชิกของจดหมายข่าว โดยให้บริการแก่สมาชิกในด้าน

1. จดหมายข่าว จำนวนทั้งสิ้น 24 ฉบับต่อปี

2. หนังสือ Annual Review

3. จัดสัมมนาสรุปความเคลื่อนไหวประจำปี ในเรื่องความสัมพันธ์ไทย - ญี่ปุ่น ให้กับสมาชิกทุกปี

4. บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านญี่ปุ่น

ติดต่อสมัครสมาชิกได้ที่

นางสาวจีระพันธ์ เหมือนแท้
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์
พระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 2229644 หรือ 2216111 ต่อ 3420, 3421

อัตราค่าสมาชิก

ประเภทโรงเรียนมัธยม	100 บาท/ปี
ประเภทบุคคลทั่วไป	500 บาท/ปี
ประเภทนิติบุคคล	1,000 บาท/ปี

กำหนดการ
เรื่อง “ เส้นทางกาสเปลี่ยนแปลงของญี่ปุ่น
จากทาเคชิตะ ผ่านอุโนะ สู่โคฟู ”

จัดโดย
โครงการญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันอังคารที่ 10 เมษายน 2533

เวลา : 08.45 - 09.00 น.

ลงทะเบียน

09.00 - 09.15 น.

พิธีเปิด

รองอธิการบดี ฝ่ายวางแผน

09.15 - 10.15 น.

“ วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจญี่ปุ่นในรอบปี 1989
และผลกระทบต่อไทย ”

โดย : รศ.ดร. วิไลวรรณ วรรณนิธิกุล

คณะเศรษฐศาสตร์ มธ.

อ. หงษ์ฟ้า แสงธนาพฤกษ์

คณะเศรษฐศาสตร์ มธ.

“ ปัญหา “ คน ” ของบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย ”

โดย : อ. สุวินัย ภรณวลัย

คณะเศรษฐศาสตร์ มธ.

10.15 - 10.30 น.

พักรับประทานอาหารว่าง

10.30 - 11.30 น.

“ วิเคราะห์สถานการณ์การเมืองญี่ปุ่นในรอบปี
และผลกระทบต่อไทย ”

โดย : อ. สุกานดา เหลืองอ่อน

คณะเศรษฐศาสตร์ มธ.

“ สังคม และวัฒนธรรมญี่ปุ่นในปี 1989 : ปีสุดท้ายแห่งรัชสมัยโชวะ ”

โดย : รศ. อาทร พึ่งธรรมสาร

คณะศิลปศาสตร์ มธ.

11.30 - 12.00 น. อภิปรายทั่วไป

ดำเนินรายการ : รศ.ดร. จุลชีพ ชินวรรณ

12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 15.00 น. อภิปราย “ไทยมองญี่ปุ่น - ญี่ปุ่นมองไทย”

โดย : ศ. สุรศักดิ์ นานานุกุล

บริษัท International Business Research

MR. ISAO KUBOKAWA

องค์การศูนย์การค้าญี่ปุ่น (JETRO)

MR. RYUTARO YOSHIOKA

ธนาคารโตเกียว จำกัด สาขากรุงเทพฯ

ดร. ประศาสน์ ตั้งมติธรรม

บริษัท มั่นคงเคหะการ จำกัด

ดำเนินรายการ : ผศ.ดร. นริศ ชัยสูตร

15.00 - 15.15 น. พักรับประทานอาหารว่าง

15.15 - 16.00 น. อภิปราย และซักถามทั่วไป

16.00 น. ปิดรายการ

พิธีกร : ผศ. สุดา วัชรวัฒนากุล

สถานที่ : ห้องประชุมชั้น 4 ตึกอเนกประสงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

An Academic Seminar
“ JAPAN IN TRANSITION
FROM TAKESHITA THROUGH UNO TO KAIFU”

Supported by
The Japan Foundation
Organized by
Japanese Studies Center, Institute of East Asian Studies
Thammasat University
At the 4th Floor, Anekprasong Building, Thammasat University

Tuesday 10 April 1990

08.45 - 09.00	Registration
09.00 - 09.15	Opening ceremony Asst. Prof. Dr. Pichai Charnsupharinar Vice - President for Planning, Thammasat University
09.15 - 10.15	“ An Annual Review of Japan's Economy in 1989 and Its Implications to Thailand ” By Assoc.Prof. Dr. Wilaiwan Wannitikul Faculty of Economics, Thammasat University Hongpha Saengthanapark Faculty of Economics, Thammasat University “ The Human Resource Problem of Japanese Firms in Thailand ” By Suvinai Pornvalai Faculty of Economics, Thammasat University
10.15 - 10.30	Coffee Break
10.30 - 11.30	“ An Annual Review of Japan's Politics in 1989 and Its Implications to Thailand ” By Sukanda Lueng - on Faculty of Economics, Thammasat University “ An Annual Review of Japan's Society : The Last Epoch of Showa ” By Assoc.Prof. Artorn Fungtammasan Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

- 11.30 - 12.00 Comment and Discussion
 Moderator : Assoc.Prof. Dr. Chulacheeb Chinwanno
- 12.00 - 13.00 Luncheon
- 13.00 - 15.00 A Panel Discussion on
 “ Japan in 1990 and Its Implications to Thailand ”
 By
 Prof. Surasak Nananukool
 International Business Research Co.,Ltd.
 Mr. Isao Kubokawa
 President of JETRO
 Mr. Ryutaro Yoshioka
 Bank of Tokyo, Bangkok Branch
 Dr. Prasas Tangmatitam
 Munkong Khehakarn Co., Ltd.
- Moderator : Asst.Prof. Dr. Naris Chaiyasoot
- 15.00 - 15.15 Coffee Break
- 15.15 - 16.00 Comment and Discussion
- 16.00 Closing Ceremony
- Master of Ceremony : Asst.Prof. Suda Watcharavatanakul

Note The morning session will be conducted in Thai, while the afternoon session will be in English.

หากท่านเป็นผู้หนึ่งที่ต้องการจะลงโฆษณาใน

“ วิเคราะห์สถานการณ์ไทย - ญี่ปุ่น ”

จุลสารที่มีผู้อ่านนับหมื่น และได้รับความสนใจอย่างสูงจากสถานศึกษา หน่วย
ธุรกิจ และบุคคลที่สนใจทั่วไป

อัตราค่าโฆษณาเพียง 4,000 บาทต่อขนาด $\frac{1}{2}$ หน้า และ 6,000 บาท
ต่อขนาด 1 หน้า

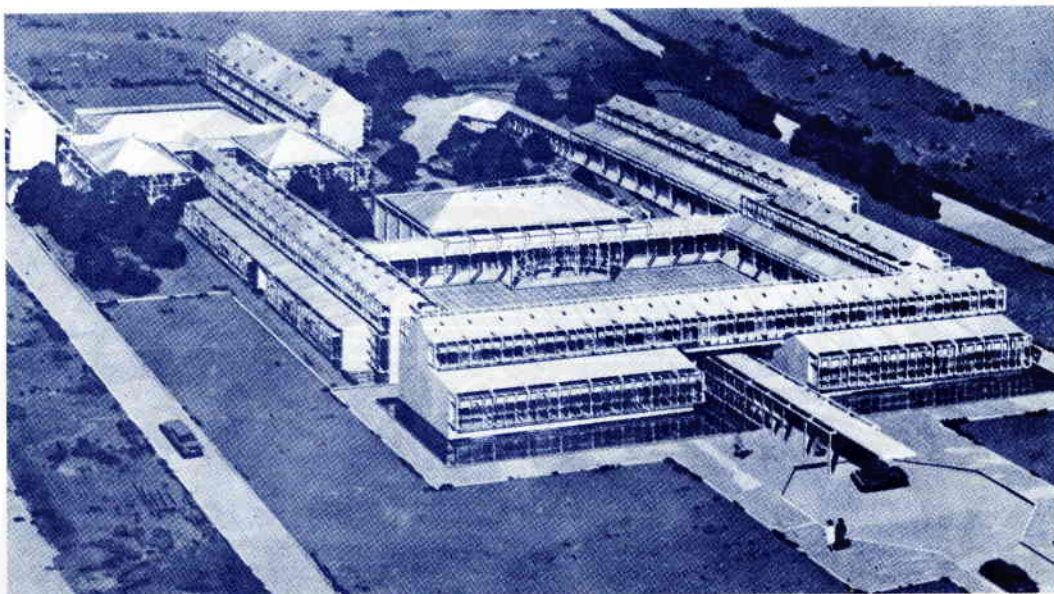
สนใจติดต่อ : คุณจิระพันธ์ เหมือนแท้

สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กทม.

โทร. 222-9644, 221-6111 ต่อ 3420, 3421

แล้วท่านจะรู้ว่า “ ประโยชน์สูง ประหยัดสุด ” มันเป็นอย่างนี้

*Welcome to the ideal place
for seminar*

JAPANESE STUDIES CENTER

**THAMMASAT UNIVERSITY
RANGSIT CAMPUS**

Conference room

Twin - bedroom

Japanese garden

Facilities include main conference room, four seminar rooms,
recreational lounge, dining room and 30 twin - bedrooms with private bath.

FOR RESERVATION OR MORE INFORMATION, PLEASE CONTACT :

**JAPANESE STUDIES CENTER
INSTITUTE OF EAST ASIAN STUDIES
THAMMASAT UNIVERSITY, RANGSIT CAMPUS
TEL. 5290060 - 2**